

ابراهيم خان ظهير الدوله

ابراهيم خان ظهيرالدوله، پدر مرحوم آقای حاج محمد کریم خان کرمانی اع، از ۱۲۱۶ تا ۱۲۴۰ هجری قمری در دوره حکومت فتحعلیشاه قاجار حاکم کرمان بود.

ابراهيم خان از خویشاوندان نزدیک شاه قاجار، پسر عمو، پسرخوانده و داماد فتحعلیشاه و از امیران و فرمانروایان اوایل دوره قاجاریه می باشد.

او که اخلاقاً شخصی معتدل و مردم‌دار بود، توانست در این مدت ویرانی هایی را که عمویش آقا محمدخان قاجار براین شهر وارد کرده بود، تا حدودی ترمیم کند. وی با مردم ستم‌دیده کرمان رفتاری مسالمت‌آمیز داشت و درآبادانی این شهر بسیار کوشید و بناها و قنوات و مزارع بسیاری در شهر و اطراف آن احداث کرد. از حوادث دوران حکومت ظهیرالدوله در کرمان، شورش محمدخان پسر اعظم‌خان افغان بود. ظهیرالدوله در دوران فرمانروایی دراز مدت خود در کرمان بارها به مناطق مختلف آنجا و نیز سیستان و بلوچستان سفر کرد و آن نواحی را از تصرف خوانین شورشی بلوچ بیرون آورد و به حکومت خود منضم کرد.

در دوران فرمان روائی در کرمان مبادرت به ایجاد یک سری بناهای بسیار ارزنده در مرکز شهر و جنب

مجموعه گنجعلیخان نموده‌است که امروز این بناها یکی از چند مجموعه تاریخی کرمان را تشکیل می‌دهد این مجموعه عبارت است از بازار، حمام، آب انبار و مدرسه.

از مهم‌ترین بناهای او در کرمان مدرسه ابراهیم‌خان (ابراهیمیه) است که در ۱۲۳۲ق/۱۸۱۷۷ ساخته شده است. مدرسه که اکنون نیز برجاست نمونه‌های زیبایی از کاشی‌کاری، و مقرنس‌سازی و گچ‌بری به چشم می‌خورد. مجموعه ابراهیم‌خان تا حدود زیادی از فضاهای معماری صفوی الهام گرفته و اکنون یکی از مجموعه‌های با ارزش و زیبای آثار تاریخی کرمان است. دروازه ارک نیز از ساخته‌های او است.

بازماندگان

ظهیرالدوله به هنگام درگذشت ۲۱ دختر و ۲۰ پسر از خود برجای گذاشت. یکی از فرزندان او عباسقلی‌خان بود که جانشین پدر در کرمان گردید. فرزند دیگر او رستم‌خان با گوهر خانم دختر فتحعلی شاه ازدواج کرد. مشهورترین فرزند او حاج محمدکریم‌خان کرمانی است که تمامی مطالب این وبسایت در باره شخص ایشان می باشد.

در سال آخر عمرش در حالیکه برای شرکت در مراسم رسمی به تهران رهسپار می‌شد، پسر ارشدش عباس قلی میرزا را به جای خود بر حکومت کرمان و پسر دیگرش رستم خان را بر حکومت بم گمارد. وی در هنگامی که در تهران حضور داشت بر اثر بیماری درگذشت.

توضیحات بیشتر:

- ابراهیم فرزند مهدی قلی‌خان پسر محمدحسن‌خان قاجار و برادرزاده آقا محمدخان قاجار بود که پس از درگذشت یا قتل پدرش در جوانی در 1198 ه.ق در جریان محاصره استرآباد توسط زندیان، به فرمان عمویش آقامحمدخان همراه مادرش که خواهر سلیمان‌خان اعتضادالدوله بود، به باباخان (فتحعلی شاه بعدی) سپرده شد. باباخان این زن را به عقد خود درآورد و از او صاحب دو دختر و یک پسر (شاهزاده محمدقلی میرزا ملک‌آرا) گردید.
- در اوایل پادشاهی فتحعلی شاه جسد آقامحمدخان را از تفلیس به تهران می‌آوردند، ابراهیم‌خان همراه عباس میرزا و چندتن دیگر از شاهزادگان مأمور استقبال شد. همچنین در 1214 ه.ق به فرمان فتحعلی شاه همراه با لشکری برای انتظام امور عراق و فارس روانه چمن گندمان گردید. در ادامه این مأموریتها در 1215 ه.ق برای آرام کردن گیلان و سامان دادن به وضع آن ایالت به آنجا رفت و از عهده مأموریت خود به خوبی برآمد. چندی پس از آن چون اللهیارخان قلیچی و جعفرخان بیات در خراسان شورش کردند، با 10 هزار سوار عازم سبزوار گردید.
- ظهیرالدوله فرمانروایی ادیب و شعرشناس بود. خود گاه شعر می‌سرود و «طغرل» تخلص می‌کرد. غالب تذکره‌نویسان دوره قاجار نام و احوال او را در میان سرایندگان این عهد آورده و اشعاری از او به دست داده‌اند.

